

תיאוריות קולנועיות עכשוויות: הצופה והמסך (פרו"ס)

מרכזת הקורס: פרופ' ענת זנגר
מרצים: ד"ר בני בן-דוד, סלבה גרינברג, ארז דבורה, ד"ר בועז חגין, גל חרמוני, אורי לוי, יערה עוזרי, ניר פרבר, תירזה קוגלר

1. תיאור הקורס

היחסים בין הצופה לטקסט הקולנועי יידונו בקורס על היבטיהם השונים. הפרו"ס יעסוק ברמת מבוא במבחר טקסטים המייצגים כיווני חקירה מרכזיים כגון גישה פסיכואנליטית לקולנוע, פמיניזם ומגדר, בינטקסטואליות, תיאוריות צפייה קוגניטיביות ופנומנולוגיות. הפרו"ס יכלול קריאה ביקורתית של מאמרים, הצגת גישות נבחרות ודיון בהן והגשת רפרטים בעל-פה ובכתב תוך יישום של הגישות ביחס לסרטים שייבחרו על ידי המרצה.

2. מטרות הקורס

- א. הכרות עם מבחר גישות וטקסטים מרכזיים בחקר הקולנוע העכשווי
- ב. פיתוח כלים לקריאה וכתובה ביקורתית של תיאוריה קולנועית
- ג. הכנה לקראת הגשה וכתובה של רפרטים בעל-פה ובכתב ולכתיבת עבודת פרו"ס

3. דרישת קדם

מבוא לתיאוריות קולנועיות

4. חובות הסטודנטים

נוכחות - לא יינתן ציון לסטודנט/ית שתיעדר/יעדר מעל שלוש פעמים במהלך הסמסטר.

10% (1) השתתפות פעילה בפרו"ס

- קריאה שוטפת של מאמרים
- מבדקי בקיאות ומשימות נוספות שייקבעו במהלך הסמסטר
- בשלב הכנת הרפרטים, בכל אחד משני המחזורים, הגשת סקירה בכתב הכוללת ניסוח של הנושא, התזה וטענה רלבנטית ממאמר בחירה.

40% (2) הגשת 2 רפרטים

- רפרט בכל אחת משתי חטיבות הלימוד, בהתאם לחלוקה ולגישות הנלמדות בקבוצה
- יוגשו במהלך הסמסטר בשני מחזורים במועדים שייקבעו על ידי המרצה
- משקל כל רפרט 20% וסך הכל 40%
- רפרט אחד לפחות יוגש בכתב
- רפרט אחד לפחות יוגש בעל-פה במסגרת קבוצות עבודה ובליויי החלק היחסי בכתב
- הגשת הרפרטים על פי ההנחיות לעבודות במהלך הקורס

10% (3) הגשת "מהלך הטיעון" לעבודת הפרו"ס

- "מהלך הטיעון" מתאר את מבנה העבודה המתוכננת וכולל טענה מרכזית ואת הטענות התומכות המבססות אותה. היקפו כעמוד אחד והוא כולל בסופו ביבליוגרפיה ראשונית לעבודה.
- יש להגיש את מהלך הטיעון הן בדוא"ל והן בגרסא מודפסת בתא של המרצה בתאריך שיצוין בהנחיות לעבודת הפרו"ס.
- בנוסף, אפשר יהיה להגיש עד לתאריך זה טיוטה ראשונית של העבודה המלאה.

40% (4) עבודת פרו"ס

- את העבודה יש לכתוב על פי ההנחיות באתר הקורס
- רשימת סרטים סופית לעבודת הפרו"ס תפורסם לקראת סיום הסמסטר
- יש לצרף אל העבודה שתי גרסאות של "מהלך הטיעון":
 - הגרסא שהוגשה למרצה (בליווי הערות מרצה, אם ניתנו)
 - מהלך עדכני שתואם את העבודה המוגשת
- שימו לב: מהלכי הטיעון יצורפו אל העבודה אך אינם חלק ממנה. הם לא נכללים במניין העמודים הדרוש לעבודה ואפשר למספר את העמודים בחלק זה בנפרד.
- ההגשה **במזכירות** החוג לקולנוע וטלוויזיה
- על פי הנחיות הפקולטה, ההגשה היא עד ה-27 במאי 2015.
- העתק מודפס של העבודה יישאר בידי הסטודנט/ית.
- עבודות פרו"ס בקורס הן אישיות.

5. הנחיות לעבודות במהלך הקורס

לוח זמני הגשת הרפרטים

- הגשת הרפרט הראשון תיעשה עם סיום לימוד חטיבת הגישות הראשונה.
- הגשת הרפרט השני תיעשה עם סיום לימוד חטיבת הלימודים השנייה (לקראת סיום הסמסטר).
- הרפרטים יוגשו לאחר הנחייה של המרצה תוך התייחסות להמלצות ויישומן.
- לוח זמנים מדויק ייקבע על ידי המרצה.

רפרטים בכתב ובעל-פה

- הן הרפרט בעל-פה והן הרפרט בכתב יכללו התייחסות ביקורתית לחומר הנלמד בעזרת מאמרים/נוסף/ים ויישום ביחס לסרט המשותף שנבחר לדיון בכיתה.
- הן הרפרט בעל-פה והן הרפרט בכתב יכללו ניסוח של נושא הרפרט, הטענה המרכזית אותה מבקשים המגישים להוכיח, טענות תומכות והדגמה.
- הרפרטים יוכנו תוך מתן תשומת לב לבהירות הצגת הטיעון, הנמקה, הדגמה וממד ביקורתי.

רפרט בכתב

- הרפרט בכתב הינו אישי ויכלול ניסוח של טענה המתייחסת לנושא של הקבוצה. הרפרט יכלול יישום של הטענה ביחס לסרט ויתבסס על 2 מאמרים לפחות: מאמר החובה ומאמר או שניים נוספים. היקף הרפרט בכתב עד 2 עמודים.
- הרפרטים יוגשו תוך הקפדה על כללי הכתיבה האקדמית.

רפרט קבוצתי בעל-פה

- הרפרט הקבוצתי בעל-פה יכלול התייחסות לסרט משותף לקבוצה, למאמרי החובה ולמאמרים נוספים תוך התייעצות עם המרצה.
- יש להגיש "מהלך טיעון" לאישור המרצה לפני הגשת הרפרט בעל-פה וכן יש להציג את מהלך הטיעון בפני הכיתה בעת הגשת הרפרט.
- עם הגשת הרפרט הקבוצתי בעל-פה ימסור כל סטודנט את חלקו היחסי ברפרט זה בכתב. (ראה סעיף הנחיות לרפרט בכתב. היקף העבודה המלווה רפרט בעל-פה: עד עמוד 1).
- במקרה בו ייעדר סטודנט מן ההגשה הקבוצתית בעל-פה מסיבות שאינן תלויות בו, הוא יוכל להגיש רפרט בכתב, בכפוף להגשת האישורים הרלוונטיים (מילואים או מחלה) ואישור מורה הקורס. רפרט זה יהיה מורחב ויכלול התייחסות לשלושה מאמרים לפחות, לאחר סיום לימוד החטיבה ולפי הנחיות המרצה. היקף הרפרט המורחב יהיה עד 4 עמודים.

6. גישות תיאורטיות

א. חובה – ארבע גישות תיאורטיות משותפות לכל הקבוצות :

1. פסיכואנליזה

מאמר חובה : בודרי (פסיכואנליזה וביקורת חברתית)

אופציה כמאמר נוסף לגישה הפסיכואנליטית : לאקאן, מץ, אלטמן, מקגוואן

2. פמיניזם ומגדר

מאמר חובה : מלוי

אופציה כמאמר נוסף : מארי אן דואן, ניל

3. טכנולוגית-תרבותית

מאמרי חובה : בודריאר (חלקים נבחרים : באנגלית עמודים 1-26, 38-75 ; בעברית עמודים 7-20,

25-46) או מאנוביץ'

אופציה כמאמר נוסף : גיימסון

4. בינטקסטואליות

מאמר חובה : בארת ו/או אקו

אופציה כמאמר נוסף : בן-פורת, זנגר

ב. רשות – בחירה של גישה אחת מתוך הבאות על ידי המרצה בכל קבוצה :

5. הצופה החווה : בין קוגניציה לפנומנולוגיה

מאמר חובה : סובצ'אק ו/או וויליאמס

אופציה כמאמר נוסף : קרול, בורדוול, האניך, פלנטינגה

6. תיאוריות צפייה פסיכואנליטיות

מאמר חובה : דיין או מץ

הערה : גישה זו משמשת כאופציה להעמקה ופיתוח של הגישה הפסיכואנליטית

7. היסטוריוגרפיה

מאמר חובה : וייט

אופציה כמאמר נוסף : בורגויין, קייס

8. פוסטקולוניאליזם

מאמר חובה : שוחט וסטאם

אופציה כמאמר נוסף : גבריאל, דאייר

7. ביבליוגרפיה

* מאמרי החובה נמצאים בספרייה, במאגר האלקטרוני של הספרייה ובאתר הקורס.

פסיכואנליזה:

Baudry, Jean-Louis. 1970. "Ideological Effects of the Basic Cinematographic Apparatus." **Movies and Methods: An Anthology**. Vol. II. Ed. Bill Nichols. Berkeley: U of California P, 1985. 531-542.

Altman, Charles. 1977. "Psychoanalysis and Cinema: The Imaginary Discourse." **Movies and Methods: An Anthology**. Vol. II. Ed. Bill Nichols. Berkeley: U of California P, 1985. 517-531.

Lacan, Jacques. "The Mirror Stage as Formative of the Function of the I As Revealed in Psychoanalytic Experience." **Écrits: A Selection**. Trans. Alan Sheridan. New York and London: W. W. Norton & Company, 1977. 1-7.

McGowan, Todd. "Looking for the Gaze: Lacanian Film Theory and Its Vicissitudes." **Cinema Journal** 42.3 (Spring 2003): 27-47.

Metz, Christian. "The Imaginary Signifier." 1975. **Narrative, Apparatus, Ideology: A Film Theory Reader**. Ed. Philip Rosen. New York: Columbia University Press, 1986. 244-278.

תיאוריות צפייה פסיכואנליטיות:

Dayan, Daniel. "The Tutor-Code of Classical Cinema." **Movies and Methods: An Anthology**. Ed. Bill Nichols. Berkeley: U of California P, 1976. 438-451. rpt. of **Film Quarterly** (1975).

Metz, Christian. 1975. "Story/Discourse: Notes on Two Kinds of Voyeurism." **Movies and Methods: An Anthology**. Vol. II. Ed. Bill Nichols. Berkeley: U of California P, 1985. 543-549.

פמיניזם ומגדר:

מאלווי, לורה. 1975. "עונג חזותי וקולנוע נרטיבי". תרגום: רועי רוזן. **ללמוד פמיניזם: מקראה. מאמרים ומסמכי יסוד במחשבה פמיניסטית.** עריכה: דלית באום, דלילה אמיר, רונה ברייר-גארב, יפה ברלוביץ', דבורה גריינמן, שרון הלוי, דינה חרובי, וסילביה פוגל-ביז'אווי. תל אביב: הוצאת הקיבוץ המאוחד, סדרת מגדרים, 2006. 118-133.

באנגלית:

Mulvey, Laura. 1975. "Visual Pleasure and Narrative Cinema." **Film Theory and Criticism: Introductory Readings.** Eds. Leo Braudy and Marshall Cohen. Oxford: Oxford UP, 1999. 833-844. rpt. of **Screen** 16.3 (Autumn 1975).

Doane, Mary-Ann. "Film and the Masquerade: Theorizing the Female Spectator." **Screen** 23.3-4 (1982): 74-87.

Neale, Steve. "Masculinity as Spectacle: Reflections on Men and Mainstream Cinema." **Feminism and Film.** Ed. Ann Kaplan. Oxford: Oxford UP, 2000. 253-264. rpt. of **Screen** 24.6 (1983).

(also rpt. in: **Screening the Male: Exploring Masculinities in Hollywood Cinema.** Eds. Steven Cohan and Ina Rae Hark. London and New York: Routledge, 1993.)

טכנולוגיה-תרבותית:

בודריאר, ז'אן. 1985. **סימולקרות וסימולציות.** תרגום: אריאלה אזולאי. תל אביב: הקיבוץ המאוחד, 2007. בפרט 7-20, 33-46.

באנגלית:

Baudrillard, Jean. "The Precession of Simulacra." Trans. Paul Foss and Paul Patton. **Simulations.** New York: Semiotext(e), 1983. 1-75. esp. 1-26, 38-75.

Manovich, Lev. 1997. "Cinema as a Cultural Interface." **The Language of New Media.** Cambridge and London: The MIT Press, 2001. 80-94.

גיימסון, פרדריק. 1984. **פוסט-מודרניזם, או ההיגיון התרבותי של הקפיטליזם המאוחר.** תרגום: עדי גינצברג-הירש. תל אביב: רסלינג, 2002.

בינטקסטואליות:

בן-פורת, זיווה. "בין-טקסטואליות". **הספרות 2** 34 (1985): 170-178.

זנגר, ענת. "בין קפלי הבגד, בין קפלי הזיכרון: על כתיבתה של טראומה בתרבות". **אדרת לבנימין**. כרך ב'. סדרת ספרות, משמעות ותרבות כרך 28. עריכה: זיווה בן-פורת. תל אביב: מכון פורטר לפואטיקה וסמיוטיקה, אוניברסיטת תל אביב והקיבוץ המאוחד, 2001. 308-327.

Barthes, Roland. "From Work to Text." **Image/Music/Text**. Trans. Stephen Heath. London: Fontana, 1977. 155-165.

Eco, Umberto. "Casablanca: Cult Movies and Intertextual Collage." **Faith in Fakes: Essays**. Trans. William Weaver. London: Secker & Warburg, 1986. 197-211

(also in: *Travels in Hyper-Reality*. Picador, 1987. 197-213).

תיאוריות צפייה קוגניטיביות:

Bordwell, David. "The Viewer's Activity." **Narration in the Fiction Film**. Madison: The U of Wisconsin P, 1985. 29-47.

Carroll, Noël. "The Power of Movies." **Daedalus** 114.4 (1985 Fall): 79-103.

Plantinga, Carl. "Notes on Spectator Emotion and Ideological Film Criticism." **Film Theory and Philosophy**. Eds. Richard Allen and Murray Smith. Oxford: Oxford UP, 1997. 372-393.

תיאוריות צפייה פנומנולוגיות ותיאוריות של אפקט:

Hanich, Julian. "Dis/liking Disgust: The Revulsion Experience at the Movies." **New Review of Film and Television Studies** 7.3 (2009): 293-309.

Sobchack, Vivian. "Phenomenology and the Film Experience." **Viewing Positions: Ways of Seeing Film**. Ed. Linda Williams. New Brunswick: Rutgers UP, 1995. 37-58.

Williams, Linda. "Film Bodies: Gender, Genre and Excess." **Film Quarterly** 44.4 (1991): 2-13.

(also rpt. in **Film Genre Reader III**, Edited by Barry Keith-Grant, 2003).

פוסטקולוניאליזם:

Dyer, Richard. "White." **Screen** 29.4 (1988): 44-65.

Gabriel, Teshome H. "Towards a Critical Theory of Third World Films." **Film and Theory: An Anthology**. Eds. Robert Stam and Toby Miller. Malden and Oxford: Blackwell, 2000. 298-316. rpt. of *Third World Quarterly* (1983).

Shohat, Ella and Robert Stam. "From Eurocentrism to Polycentrism." **Unthinking Eurocentrism: Multiculturalism and the Media**. London and New York: Routledge, 1994. 13-54.

היסטוריוגרפיה:

וייט, היידן. "הטקסט ההיסטורי כמוצר ספרותי." **חשיבה היסטורית**. כרך ב'. עריכה: אלעזר וינריב. תל אביב: האוניברסיטה הפתוחה, 1985. 305-322.

קייס, אנטון. "היסטוריה וקולנוע: זיכרון ציבורי בעידן התקשורת האלקטרונית." **זמנים** 39-40 (1991): 28-37.

באנגלית:

Kaes, Anton. "History and Film: Public Memory in the Age of Electronic Dissemination." **History and Memory** 2 (Fall 1990): 111-129.

Burgoyne, Robert. "The Modeling of History: Current Theories." **Bertolucci's 1900: A Narrative and Historical Analysis**. Detroit: Wayne State UP, 1991. 19-41.

ספרות עזר/רקע

- בארי, פיטר. 1995. **מבוא לתורת הספרות והתרבות: צעדים ראשונים**. תרגום: חנה הרציג. תל אביב: הוצאת האוניברסיטה הפתוחה, 2004.
- הרציג, חנה. **תורת הספרות והתרבות – אסכולות בנות זמננו: צעדים נוספים**. תל אביב: הוצאת האוניברסיטה הפתוחה, 2005.
- הרציג חנה. עורכת. **תורת הספרות והתרבות – אסכולות בנות זמננו: אסופת מאמרים**. תל אביב: הוצאת האוניברסיטה הפתוחה, 2005.
- יאנג, רוברט. **פוסט-קולוניאליזם: מבוא**. תרגום: תמי אילון-אורטל. תל אביב: רסלינג, 2008
- Elsaesser, Thomas and Malte Hagener. **Film Theory: An Introduction through the Senses**. New York and London: Routledge, 2010. esp. 35-187.
- Kaes, Anton. "German Cultural History and the Study of Film: Ten Theses and a Postscript." *New German Critique* 65 (1995): 47-58.
- Stam, Robert, Robert Burgoyne, and Sandy Flitterman-Lewis. "Intertextuality," "Transtextuality." **New Vocabularies in Film Semiotics: Structuralism, Post-Structuralism and Beyond**. London and New York: Routledge, 1992. 203-210.

קורס פורה ומוצלח!